

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse (TAIE) arengukava 2021-2035

TAIE fookusvaldkonnad ja teekaardid

Kadri Mats
Majandusarenguosakond
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

23.05.2023

Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2035 (TAIE arengukava)

ÜLDEESMÄRK:

Eesti teadus, arendustegevus, innovatsioon ja ettevõtlus suurendavad koostoimes Eesti ühiskonna heaolu ja majanduse tootlikkust, pakkudes konkurentsivõimelisi ja kestlikke lahendusi Eesti ja maailma arenguvajadustele.

TAIE SUUNAD JA ALAEESMÄRGID:

TEADUSSÜSTEEM

Eesti teadus on kõrgetasemeline, mõjus ja mitmekesine

TEADMUSSIIRE

Eesti areng tugineb teaduspõhiste ja innovaatilistele lahendustele

ETTEVÕTLUSKESKKOND

Eesti ettevõtluskeskkond soodustab ettevõtlikkust ning teadusmahuka ettevõtluse teket ja kasvu, kõrgema lisandväärtusega toodete ja teenuste loomist ja eksporti ning investeeringuid kõigis Eesti piirkondades

MIS ON FOOKUSVALDKOND

TAIE fookusvaldkonnad – Eesti arenguvajadustele ja -võimalustele vastavad riigi, ettevõtete ja teadusasutuste koostöös eelisarendatavad TAIE valdkonnad

Eelisarendamine – riik toetab täiendavalt nende valdkondade osatähtsuse kasvuks vajalikku teadus- ja arendustegevust

TAIE arengukava 2035

TAIE fookusvaldkonnad

Digilahendused igas eluvaldkonnas

- Digilahendused igas eluvaldkonnas
- Andmemajanduse kasutamine uute ärivõimaluste loomiseks
- Turvaline küberruum

Tervisetehnoloogiad ja -teenused

- Mõjusamad ja kättesaadavamad tervishoiuteenused
- Patsiendikesksem ja tõenduspõhisem ravi ja ennetustöö, personaalsed tervise teenused
- Tervishoiu ekspordipotentsiaal

Kohalike ressursside väärimdamine

- Ressursside väärimdamine kestlikult, elurikkusega arvestavalt ja kõrge ressursitootlikkusega
- Nii esmane kui teisene toore
- Bio- ja ringmajanduse võimendamise
  - Toit
  - Puit
  - Maavarad
  - Teisene toore ja jäätmed

Nutikad ja kestlikud energilahendused

- Energia tootmine kliimaneutraalselt
- Tõhusam ja ressursisäästlikum energiakasutus
- Energia varustuskindlus

Elujõuline Eesti ühiskond, keel ja kultuuriruum

- Arenev rahvus, keel ja kultuuriruum
- Inimesekeskne ja teadmispõhine riigivalitsemine
- Inimeste teadmised, oskused ja hoiakuid
- Inimesekeskne ja sotsiaalkultuuriliste mõjudega arvestav majandus ja tehnoloogia
  - Keel ja kultuur
  - Haridus
  - Ühiskondlikud protsessid

MIS ON FOOKUSVALDKONNA TEEKAART?

Kokkulepe, mis sisaldab prioriteetsete arengusuundade ja arenguks vajalike tegevuste kirjeldust

Hea alus edasisele **koosloomelisele tegutsemisele** valdkonna arendamisel

Otseseks sisendiks valdkonnale suunataivate rahastusinstrumentide ja meetmete kujundamisele

KUIDAS TEEKAARDID SÜNDISID?

1. etapp: KAARDISTAMINE

- HTM ja MKM koguvad infot
- **Kaasamiste ettevalmistus alates kevad 2021**

21
koosloome
üritust

ca 300
üritustel
osalejat

ca 180
teadlast ja
teadusasutuste
esindajat

ca 60
ettevõtjat ja
liitude
esindajat

ca 60
muude
partnerite
esindajat

2. etapp: KAASAMINE

- Arutelud ja kokkulepped sihikindluse ja sidusrühmadega
- **Aeg: jaanuar - juuni 2022**

15
teadusasutust
ja kõrgkooli

47
ettevõtet ja
ettevõtete liitu

12
valitsusasutust
ja nende
allasutust

23
muud
partnerorgani-
satsiooni

3. etapp: TEEKAART

- HTM ja MKM sünteesivad teekaardi dokumendi
- Teekaardi kinnitavad ministrid (HTM-MKM)
- **Teekaardid kinnitati 2022 aasta lõpus**
- **Teekaart kinnitatakse 3-4 aastaks**

Digilahendused igas eluvaldkonnas teekaart

Fookusvaldkonna TAI alamsuunad

- Teadus- ja arendustegevus **andmevaldkonna** arendamiseks
- Teadus- ja arendustegevus **küberturvalisuse** sektori konkurentsivõime kasvatamiseks
- Digilahendused **äriprotsesside innovatsiooni** toetamiseks
- Teaduspõhised digilahendused **hariduses** ja elukestvas õppes
- Kestlikud digilahendused **energeetikas, ehituses ja transpordis**
- Teadus- ja arendustegevus digilahendusi võimaldavate **elektroonikaseadmete ja –süsteemide** arendamiseks

Nutikad ja kestlikud energialahendused teekaart

Fookusvaldkonna TAI alamsuunad

- Teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon **kliimaneutraalse energiatootmise tehnoloogiate arendamiseks**
- Teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon energia **paindlikustehnoloogiate (sh salvestamistehnoloogiate) ja ülekandevõrkude arendamiseks**
- Teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon **energiakasutuse tõhusamaks ja ressursisäästlikumaks muutmiseks**

Tervisetehnoloogiad- ja teenused

Fookusvaldkonna TAI alamsuunad

- **Biomeditsiin ja biomeditsiinitehnoloogiad**
- Interdistsiplinaarne teadus- ja arendustegevus **innovaatiliste tervisetehnoloogiate ja teenuste väljatöötamiseks**
- **Andmepõhised ja infotehnoloogilised lahendused** tervisetehnoloogiates ja -teenustes
- **Inimkesksete ja inimest kaasavate tervisetehnoloogiate ja -teenuste arendamine**, sh terviseedendust ja -ennetust, tervisekäitumist ja inimese terviklikku tervise- ja raviteekonda käsitlevad lahendused

Võimaluse korral:

- Teaduspõhised lahendused tervisevaldkonna **(tuleviku)kriiside ennetamiseks ja nendega toimetulekuks**

Kohalike ressursside
väärimdamine: toit

Fookusvaldkonna TAI alamsuunad

- Teadus- ja arendustegevus toidu **tootmise kaas- ja kõrvalsaaduste ning tootmisjääkide väärindamiseks**
- Teadus- ja arendustegevus **jätkusuutlikuks toidutoorme väärindamiseks**, sh jätkusuutlik taimse ja loomse toorme väärindamine; tuleviku- ja uuendtoidu valdkonnas; uudsete ja kestlike lahenduste väljatöötamiseks toidu- ja söodatootmisel
- Teadus- ja arendustegevus **toidu ohutuse ja kvaliteedi** tagamiseks

Kohalike ressursside
väärimdamine: puit

Fookusvaldkonna TAI alamsuunad

- **Metsa teaduspõhine kasvatus** kui kohaliku toorme alus
- Puidu **mehaaniline** väärindamine
- Puidu **keemiline ja molekulaarne** väärindamine
- Puidu kui **teisese toorme ja puidujäätmete** väärindamine

Kohalike ressurside
väärimdamine: maavarad

Fookusvaldkonna TAI alamsuunad

- **Fosforiidi** levik ja omadused kompleksse maavarana ning selle innovaatiliste ümbertöötlemise tehnoloogiate arendamine
- Eesti **metallimaakide** leviku ja majandusliku potentsiaali väljaselgitamine
- **Ehitusmaavarad** ning mineraalsete kaevandus- ja tööstusjätmete taaskasutus ning väärimine teisese toormena
- **Põlevkivi** väärimine keemiatööstuse toorainena
- **Turba** füüsikalise- keemiline väärimine
- **Geotermaalenergia** kasutusvõimaluste väljaselgitamine
- **Põhjavee** leviku, omaduste ja varude uuringud ning kasutusvõimaluste väljaselgitamine ettevõtluse arendamiseks

Kohalike ressurside
väärimdamine: teisene toore
ja jäätmed

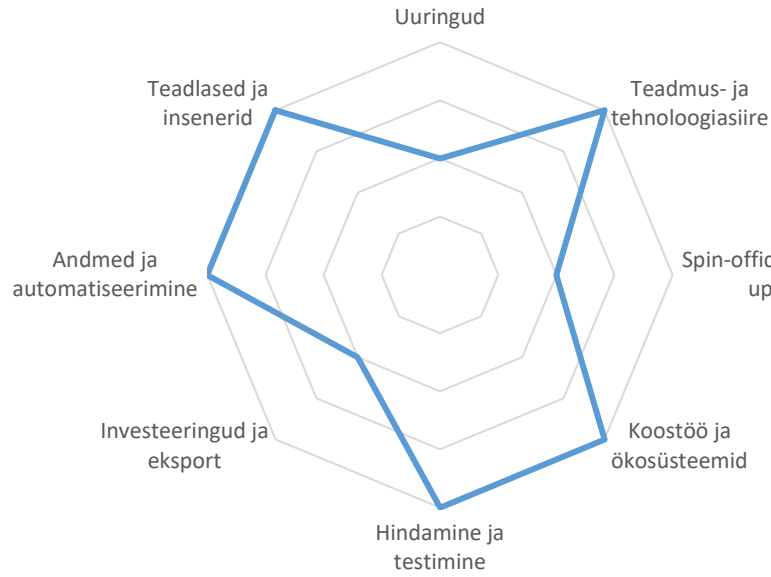
Fookusvaldkonna TAI alamsuunad

- **Teisese toorme ja jäätmete voogude seire ja andmete kasutamisega** seotud teadus- ja arendustegevus
- Teisese toorme kasutamise ja jäätmete **vältimise, kogumise, sorteerimise ja ümbertöötlemise lahendused** ning tehnoloogiate arendamine, sh materjalide ja toodete arendamine kasutusea pikendamise, korduskasutuse ja jäätmete ringlussevõtu võimaldamiseks
- Interdistsiplinaarne teadus- ja arendustegevus teisese toorme ja jäätmete **väärindamiseks**
- Bio- ja ringmajanduse, teisese toorme ja jäätmete väärindamise teemade käsitlemine **kogukonna ja tarbijakäitumise vaatest ning sotsiaalmajanduslikest ja -kultuurilistest aspektidest**

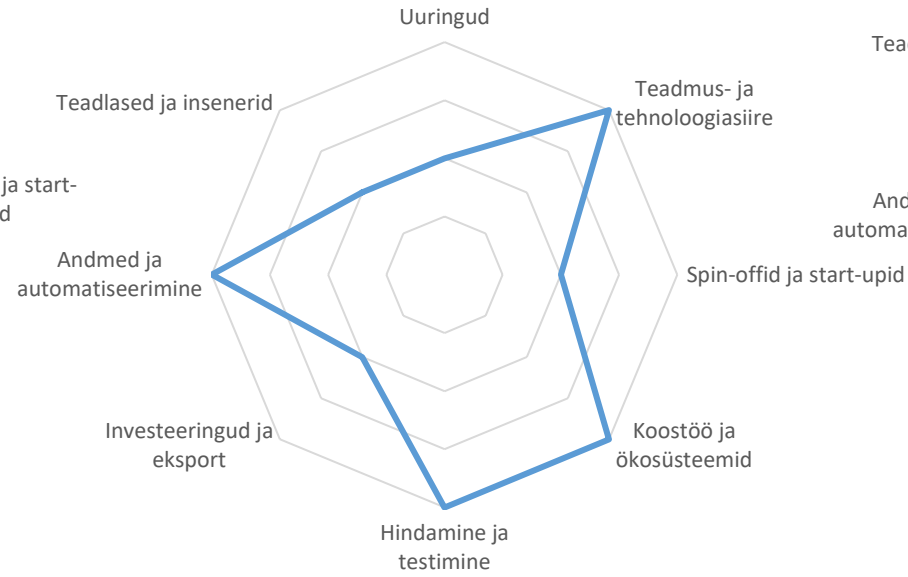
Koosloome tulemus ja kokkulepe: olulised võtmetegevused fookusvaldkondades

- Alus- ja rakendusuringud, eksperimentaalarendused (sh teadusmahukas tootearendus)
- Teadmus- ja tehnoloogiasiidre toetamise tegevused teadusasutustes, kõrgkoolides, ettevõtetes
- Valdonna iduettevõtete ja hargettevõtete toetamine
- Koostöö ja ökosüsteemide arendamine, sh koostöö erinevate osaliste vahel, rahvusvaheline koostöö, tööstussümbioos
- Tehnoloogiate ja rakenduste hindamine, sertifitseerimine, testimine, piloteerimine, sh piloteerimisvõimaluste ja -taristute arendamine
- Andmetega seotud tegevused, automatiseerimine, robotiseerimine, digiteerimine
- Investeeringud ja eksport
- Teadlaste ja inseneride järel- ja juurdekasv

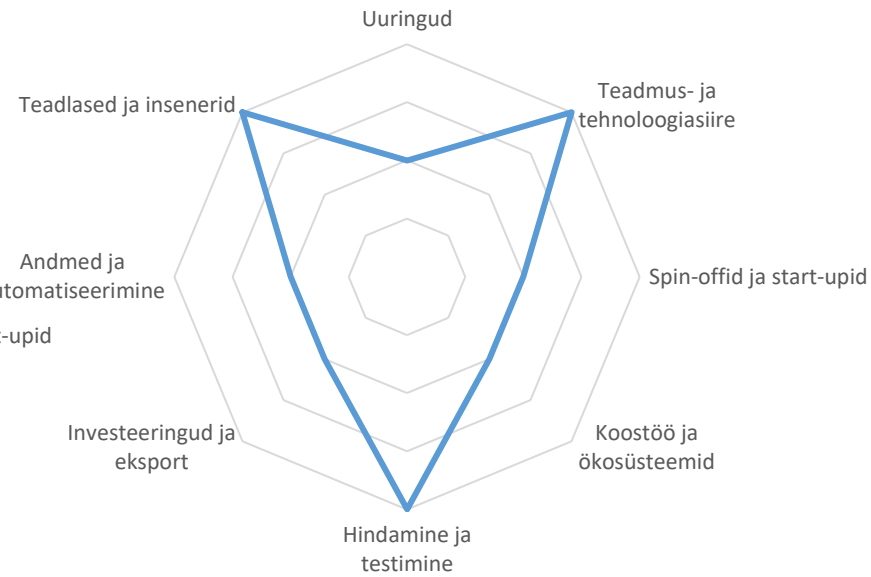
DIGI

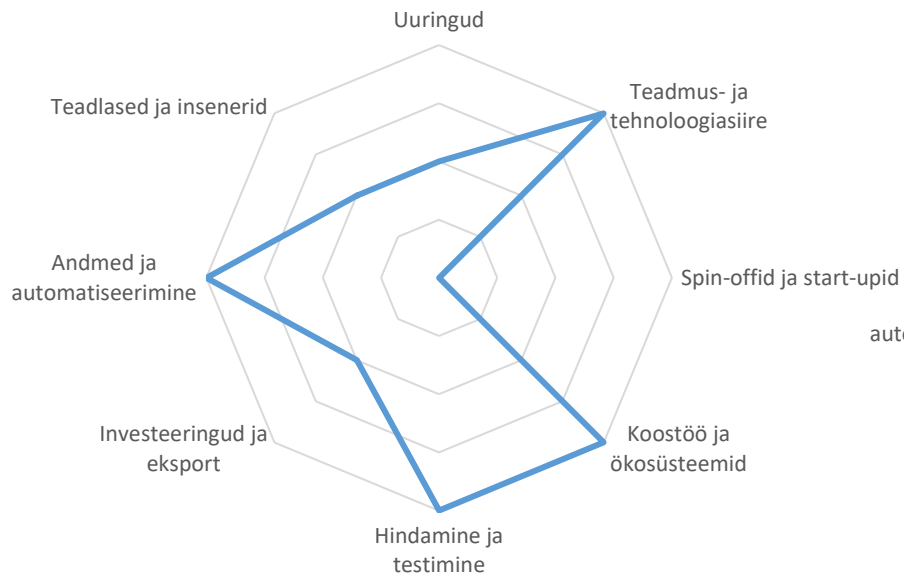
TERVIS

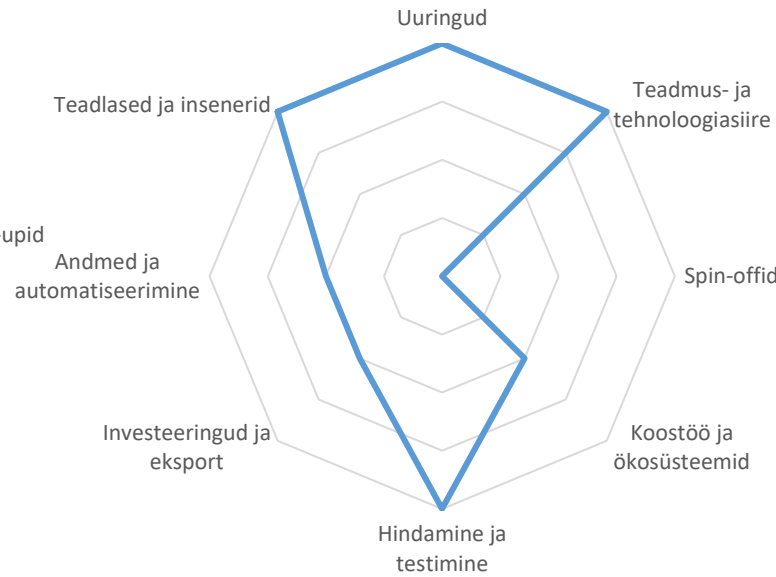
ENERGIA

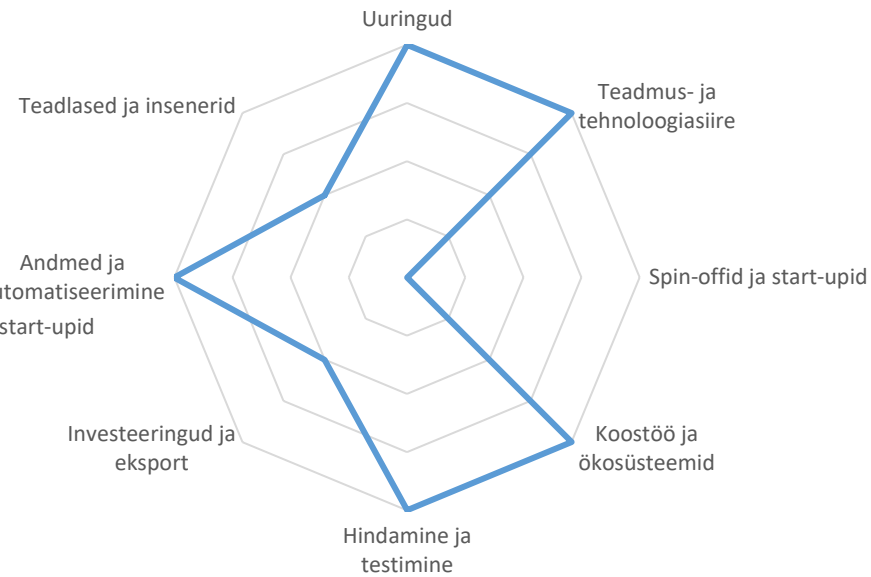
TOIT

PUIT JA MAAPÕU

TEISENE TOORE&JÄÄTMED

Fookusvaldkonna meetmed

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus

- Rakendusuringute programm (RUP)
- Arendus- ja innovatsiooniosak
- Tootearenduse toetus
- Ettevõtete arenguprogramm
- Ettevõtete TAI teadlikkuse ja võimekuse tõstmine
- Innovatsiooni edendavate hangete toetamine

Eesti Teadusagentuur

- Temaatilised TA programmid
- Tippkeskuste ja teadustaristu teenuste meede
- Riigi TA võimekuse meede (RITA+)
- Institutsionaalse teadmussiirde võimekuse meede (ASTRA+)
- Sektoritevaheline mobiilsus, sh teadmussiirde doktorantuur (SekMo)
- TA rahvusvahelise teaduskoostöö ja teadlasmobiilsuse meede (Mobilitas++)

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

www.taie.ee

AITÄH!

Kadri.Mats@mkm.ee